

Bernard Nežmah: Nevidnih 15 milijard

Onkraj dileme za vs. proti privatizaciji

Peticiji in opredeljevanja za ali proti privatizaciji 15 podjetij so sama po sebi produktivni konflikt s stališča družbenega dialoga. Pred državnim poročstvom za TEŠ 6 pač ni bilo videti silne javne diskusije, kjer bi poleg argumentov »za« lahko slišali tudi razloge za »proti«. Ne, da teh takrat ni bilo, le množični mediji jih niso priobčili, kaj šele postavili za osrednjo temo, ker za njimi ni stala skupina politične in medijske moči. Toda, ali je bil širok javni premislek o šoštanjanskem energetskega gigantu res obskuren in nesmiseln? Zdaj, le nekaj let pozneje, skoraj ni parlamentarne skupine, ki bi zahteve za preiskavo TEŠ 6 rabot ne postavila na svojo agendo. Skratka, množični mediji so vsi po vrsti opustili svojo funkcijo glasnika javnosti, ko so bili ocenili, da polemika ni bila vredna naslovnih strani, ker njene teže niso presojali skozi idejo in demokratičnost dialoga, ampak le po manku elitizma protagonistov.

Tokratni antagonizem je resda javen, a v resnici ni niti malo dialoški. Nedavna tribuna v «Cankarjevem domu» je zbrala le istomišljenike in ko je SAMO HRIBAR MILIČ iz GZS podal malce svojski pogled, so ga že zadušili žvižgi in kriki iz publike.

Sam tok dogodkov pa v vodi v klasično politizacijo, saj KARL ERJAVEC in DEJAN ŽIDAN predsednika strank vladne koalicije, ki sta doslej podpirala vladni predlog - tako v času premierstva ALENKE BRATUŠEK kot prvih mesecev MIRA CERARJA -, sta se naenkrat prelevila v borca proti prodaji »Telekoma« etc. A čudežno razsvetljenje ju je zadelo šele ob pogledih na popularnost Združene levice, ki s svojim oponiranjem beleži lepo rast popularnosti v vsemogočih anketah. Po logiki - to vžge, torej postanova liderja novega gibanja!

A bolj kot kameleonstvo je tu pomenljiva argumentacija. Židan denimo nasprotuje privatizaciji, češ, poiščimo raje nove bolj pregledne in poštene oblike vodenja državnih podjetij. Princip, ki ponavlja navdušenje nad komunizmom, kjer so njegovi intelektualni protagonisti pri nas in po svetu priznavali sicer katastrofalno prakso terorja in množičnih pobojev, a vseeno izpeljali gre za odlično idejo, samo prakso moramo popraviti!

A je stvar v sebi nadvse jasna - komunistični režim z diktaturo partije, direktnim upravljanjem sodstva in prepovedjo svobode govora, podjetništva in političnih strank je sam po sebi nezdržljiv z demokracijo. Če torej v 25 letih slovenskega parlamentarizma državna podjetja delujejo kot plen vladajočih, tega sistema ne spremeniš s floskulo, da bo odslej drugače. In to od politika, ki je leta tvorno soustvarjal državno politiko v treh različnih vladah.

Sam spor za vs. proti privatizaciji petnajsterice skupaj s splošnim pogledom na novo blagostanje pa ima nekaj predpostavk,

ki sploh niso tematizirane. Prva je strah pred izgubo podjetij, ki bodo prišla v tujčeve roke in posledično ljudstvo spremenila v razred podložnikov, če ne hlapcev. Temelji na šolskem komunističnem mitu zgodovine, v katerem je bila preteklost predstavljena kot životarjenje kmečkih in rokodelskih Slovencev, ki so jih izkoriščali Neslovenci v podobi plemičev in vladarjev. Ta sodobna uporaba prastrahu pa v sebi implicira, da ko je enkrat podjetje prodano, se usoda konča za vekomaj, kjer se nič novega več ne rodi. Povsem odmisli logiko tržne ekonomije, po kateri nekatera podjetja propadejo, a to je tudi humus, iz katerega vzniknejo nova, ki so lahko še večja in uspešnejša. Tako denimo prodaja »Fructala« srbskim lastnikom velja le kot vprašanje časa, kdaj bo podjetje preprosto izginilo oz. se preselilo v južne kraje. V Angliji na primer so pred desetletjem trije kolegi iz nič ustvarili podjetje »Innocent Drinks«, znano po proizvodnji smutijev in po tem, da so s prinpom okolju prijazne industrije zavzeli 80 odstotkov britanskega trga, za povrh pa so si izmislili še razgradljivo embalažo pijače.

Ob dilemah za in ne privatizaciji si zato velja postaviti še vprašanje: zakaj se na Slovenskem pojavlja tako malo novih podjetij večjega kalibra? Vodeči politični diskurz denimo vseskozi stavi na privabljanje tujih investicij kot odrešilnega vzgona prosperitete. In sedaj vprašanje: kaj bi pomenil investitor, ki bi v slovensko podjetništvo vložil 15 milijard? Pri Zevsu! Od kod naj se vzame? A drobni statistični podatek pravi, da imajo slovenski varčevalci v bankah naloženih za 14,9 milijarde prihrankov. A zakaj jih raje držijo na bančnih računih, kot da jih vložijo v podjetništvo?

Odgovor je enostaven, če pogledamo zgodovino zadnjega četrstoletja. Množice so svoje certifikate vložile v pidovska združenja, denarje pa v vzajemne sklade in vsemogoče delnice. In kaj se je zgodilo? Korak po korak so bili izločeni, najprej iz upravljanja, potem pa so jih iztisnili še kot **male delničarje** in v primeru NKBM jih je država preprosto še razlastnila, tako da danes človek pri polni zavesti ne bo več vložil svojih prihrankov v podjetniški projekt.

In kaj so medtem počele vlade, ki sprejemajo zakone in naj bi branile tudi mali lastnike? Nič, kot naravni pojav so nastajali pojavi a la pidovski baroni in podobni, ki so državljansko lastništvo spreminjali v ničvredni ništrc, državna administracija pa je pri tem le asistirala. Tudi nobenih peticij takrat ni bilo. Vzemimo nazoren primer, ko je podjetje »Grep« iskalo 110 milijonov kredita pri bankah. Nobena tuja zasebna banka ni podjetju s komaj nekaj milijoni vrednega premoženja hotela dati posojila. Bi državljani, ki so bili lastniki denimo NKBM delnic, pristali na tak kredit, ko bi imeli možnost soodločanja? Nikakor!!!!!!!

